

KESKENY ÚT

2025/1

csendesség

A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
REFORMÁTUS PRESBITERIÁNUS
EGYHÁZ LAPJA

Beköszöntő

*„Napkeltekor pedig elindult, és kiment egy lakatlan helyre. De, a sokaság megkereste őt, odamentek hozzá és tartóztatták, hogy ne menjen el tőlük”
(Luk 4,42)*

Cs
„Csendesdjünk el!” - szoktuk hallani igei szolgálat előtt. Ez a felszólítás két irányba is érthető és értendő. Külső csendként, vagyis ne beszélgesünk, ne hangoskodjunk, - másrészt, hogy belül is csendben maradjunk, hogy mindaz, amit hallunk a fülünkkel, hatással legyen a szívünkre is. Miért fontos az elcsendesedés? Azért, hogy az Úr szabadítását keressük, hogy kifejezzük Istenbe vetett hitünket, hogy kifejezzük Isten iránti imádatunkat, hogy jobban halljuk Isten hangját, hogy kövessük Jézus példáját.¹ Jézus időnként elvonult (Mt 4,1), magányosan imádkozott (Mt 14,23), hajnalban felkelt, hogy részesüljön az Atyával volt közösségben. (Mk 1,35) Könnyű volt neki ezt megtenni? Nem gondolom, már csak azért sem, mert időnként ez nem sikerült.

1. Donald S. Whitney: A keresztyén és a lelki fegyelem (KIA. Budapest 2000) 10. fejezet

Bár lehet, hogy az olvasó szereti a fontosság, a hatalom és a nélkülözhetlenség érzését, de Jézus nem dőlt be ezeknek a kísértéseknek. Továbbra is igyekezett időt találni az Atyával való személyes, magányos közösségre.

A keresztyén ember - jó esetben - rendszeresen tart csendességet. Keresztyén felekezetek, gyülekezetek szerveznek csendes napokat. Mégis folyamatos nehézséget jelent valóban elcsendesedni. Ebben sokat segít a gyakorlás, de minden gyakorlás ellenére is, időnként tapasztaljuk azt a belső hangzavart, amikor a külső csend ellenére belül mégsem sikerül elcsendesedni. Már a külső csend megtalálásával elkezdődik a gondunk, hiszen a tv, rádió, vagy legalább egy telefon biztosan jelzi, hogy a körülöttünk lévő világ számít a figyelmünkre, legalábbis szeretné, hogy ne más irányba tereljünk. Gyerekeknél szokták megállapítani szakemberek, hogy „figyelemzavarosak”. Ha a gyereket magát megkérdeznék, talán elmondaná, hogy őt valóban

zavarja, hogy nem figyelnek rá, mert amikor a szülei a leginkább ráösszpontosítanak, közben az eszközeiket is fürkészik.

Nemrég az Ibériai-félsziget egy részén napokig tartó áramkimaradás volt. Több beszámoló is napvilágot látott, hogy mit jelentett sokaknak az áramkiesés okozta csend, és itt most nem a lelki elcsendesedésről beszélünk, hanem arról, hogy milyen az internet, a média nélküli világ. Egy személy a következőket írta:

„A Spotify nélküli nap olyan, mint egy középkori száműzetés. Nincs zaj, nincs zene, nincs mesterséges zajszőnyeg. Csak az ember és a saját gondolatai. A pokol kapuja ez.”

A külső csend korunkban igen nehezen érhető el. Mindenhol folyamatosan beszélnek.

Sok jó dolog elhangzik a világban, de rengeteg hiábavaló beszéd is. Már-már lehetetlen elválasztani az „ocsútól a búzát”. Ahhoz az egészet át kellene rostálni, de hiába próbálkozunk, annyi időnk nincsen rá.

Ha egy kevésbé elgondolkodtathatjuk az olvasót, és ha találni fog egy-egy rövid cikket újságunkban, amit csendben elolvashat és elmélkedhet azon, máris tisztábban kerül elénk a cél. Elérni még nem tudtuk, de haladni a jó irányba kezdtünk.

Csenedesdjünk el és... olvassunk.

Tamás Sándor

4

IDÉZETEK

6

CSENDESSÉG ISTENNEL

8

SZÜKSÉGÜNK VAN-E CSENDRE
A LELKI EGÉSZSÉGÜNK ÉRDEKÉBEN?

9

A SZENTSÉG - KÖNYVAJÁNLÓ

10

ZSOLTÁRPÁRBESZÉD ISTENNEL

14

HOGYAN (ÉS HOGYAN NÉ)
TARTSUNK CSALÁDI ÁHÍTATOT?

18

AZ ELCSENDESEDÉS FONTOSSÁGA

„Amikor felfedezzük belsőleg az istentisztelet titkát, azt találjuk, hogy a lélek csendje Istenhez vezet minket, és Istent hozzánk. A csend túllép a tudat határain, és Isten szívébe, elméjébe és akaratába visz minket.”

Brent Bill: Szent csend

„A csend a Lélek egyik legmélyebb fegyelme, egyszerűen azért, mert megakadályozza az öngazolást. A csend egyik gyümölcse az a szabadság, hogy hagyjuk, Isten legyen a mi megigazítónk.”

Richard J. Foster:

Áhítatok a hit mindennapi útjához

„Ha szereted az igazságot, légy a csend szerelmese. A csend, mint a napfény megvilágosít Istenben.”

Ninivei Izsák

(7. századi remete szerzetes)

„Hiszem, hogy Isten úgy él bennem, mint a Nap egy virág szívében és illatában. Fény a sötétségemben, Hang a csendben.”

Helen Keller

„Megtanultam, hogy míg azok, akik mások nyomorúságairól beszélnek általában sérültek, addig, akik ezt hallgatják is sérülnek.”

C. S. Lewis

„Az ima nem monológ, hanem párbeszéd. Isten hangja az enyémre adott válasz, az ima leglényegesebb része.”

Andrew Murray

„Valójában egy olyan világban élünk, amely ki van éhezve a magányra, a csendre és a magánéletre, ezért éhezünk az elmélkedésre és az igazi barátságára.”

C. S. Lewis

„Ha azt akarjátok, hogy imádságotok ragyogó erőre kapjon, akkor szeretetteljes, élő, tartós, tudatos, gyakorlatias egységben kell maradnotok az Úr Jézus Krisztussal.”

C. H. Spurgeon

„Nem elég csak elkezdeni,
nem elég helyesen tenni, és
nem elég csak egy ideig imád-
kozni - türelmesen, hittel kell
folytatnunk azt mindaddig,
ameddig választ nem kapunk.”

George Müller

„Akinak ismerete van, az visz-
szafogottan használja a szava-
kat, és aki értelmes, az higgadt.
Még a bolondokat is bölcsnek
tartják, ha hallgatnak, és tisztán-
látók, ha tartják a nyelvüket.”

Példabeszédek 17,27–28

*Gyűjtötte:
Curcubet Illés*

22

BESZÁMOLÓ A REFORMÁTUS
KOLLOKVIUMRÓL (2025)

24

AUSZTRÁL VALÓSÁG:
MEGMÉRETETÉS

30

LELKI LEGELTETÉS IX.

36

ÉPÍTJÜK AZT A HELYET,
AHOL MAJD PIHENHETÜNK

38

A KERESZTYÉNSÉG
TIZENKILENCEDIK SZÁZADA

44

SAMUEL RUTHERFORD RÖVID
ÉLETTÖRTÉNETE

47

FILMAJÁNLÓ III.

Csendesség Istennel

Kovács Kálmán

A hívő ember számára fontos, hogy csendességet tartson Istennel, mivel szeretetkapcsolatban él Urával. Ezt a kapcsolatot ápolni és mélyíteni kell nap mint nap. Isten azt akarja, hogy töltsünk időt Vele. Látjuk Jézus életében, hogy számára a legfontosabb napi tevékenység az volt, hogy egyedül félrevonult az Atyával (Lk 5,15-16). Egy másik ok, ami miatt fontos a hívő ember számára ez, mert neki van szüksége rá. Jézus azt mondta:

*„Nemcsak kenyérrel él az ember,
hanem minden igével, amely Isten
szájából származik.”*

(Mt 4,4)

A napi programunkban ennek ott kell lennie az első helyen, és minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk

azért, hogy Vele legyünk elkülönülve a napnak valamelyik szakaszában. Amennyire lehetséges, a legjobb az, ha az Ő társaságában indítjuk a napot. Ahhoz, hogy áldásos legyen az Istennel való csendességünk, először is fontos, hogy legyen egy olyan hely, ahova félre tudunk vonulni, hogy kettesben legyünk és lehetőleg semmi ne zavarjon.

*„Te pedig amikor imádkozol,
menj be a te belső szobádba, és aj-
tótodat bezárva imádkozzál Atyád-
hoz, aki rejtve van; a te Atyád pe-
dig, aki látja, amit titokban teszel,
megjutalmaz majd téged.”*

(Mt 6,6)

Másodszor fontos, hogy jelöljünk ki egy órát arra, amikor együtt tölthetünk időt. Amennyire módunk van

rá, ragaszkodjunk ehhez az időszakhoz annak érdekében, hogy ne maradjanak el nyugalmi perceink.

Harmadszor fontos, hogy készüljünk erre a találkozásra. Legyünk teljesen felébredve, ha reggel tartjuk a lelki elvonulást, és tudatosítsuk magunkban, hogy ki elé járulunk. Úgy kell ezt gyakorolnunk, hogy szívünkben elismerjük, hogy a Felséges Úr az Isten, nem pedig mi.

*„Csendesedjetek el és ismeréjtek el,
hogy én vagyok az Isten.”
(Zsolt 46,10)*

Csendességben lenni Istennel először is azt jelenti, hogy olvasom az Ő Igéjét. Miután elolvastam egy részt a Szentírásból akkor fontos, hogy elgondolkodjam azon, amit olvastam. A gondolkodásban segít, ha kérdéseket teszek fel arra vonatkozóan, amit elolvastam és a kérdéseket meg is válaszolom az ige alapján. Például ilyen kérdéseket tehetek fel:

- ♦ Van-e itt valami parancsa Istennek, amit teljesítenem kell?
- ♦ Van-e itt valami ígérete Istennek számomra, amit majd az imádságban megemlíthetek Neki?

- ♦ Beszél-e ez a vers vagy ígerész valami bűnről, amit kerülnöm kell?
- ♦ Milyen leckét tartalmaz, amit meg kell tanulnom?
- ♦ Hogyan tudom alkalmazni az életemben az olvasottakat?

Csendességben lenni Istennel azt is jelenti, hogy imádkozom. Az imádkozás beszélgetés a Mindenhatóval. Miután meghallgattam Őt olvasva a szavát, utána válaszolnom kell Neki imádságban. Fontos, hogy az imádságban ott legyen az Ő dicsőítése, a Neki való hálaadás, a bűnök megvallása, a bocsánatkérés, a másokért való közbenjárás és a személyes kérések is.

Amikor Isten tanít minket valamire, akkor igyekezzünk azt megélni és másokkal megosztani. Miközben komolyan vesszük kapcsolatunkat Istennel, az életünk egyre gazdagabb és teljesebb lesz. Minél több időt töltünk elcsendesedve az Ő jelenlétében, annál inkább átalakulunk az Ő kegyelme által Krisztus képére és hasonlatosságára. Ámen.

Szükségünk van-e csendre a lelki egészségünk érdekében?

John Piper

Sz

Szükséges-e keresni a csendet ahhoz, hogy lelkileg egészségesek legyünk? Természetesen igen! Jézus, bár az ő korában nem voltak tv-k és rádiók, nem ment folyamatosan a zene, mégis félre hívta a tanítványait: „Jöjjetek velem csak ti magatok egy lakatlan helyre, és pihenjetek meg egy küssé”. Akkoriban az őket körülvevő tömeg jelentette a nyomást, Jézus pedig az elcsendesedésre való hívásával példát állít élénk.

A 46. Zsoltár szintén ezt mondja: „Csendesedjete el és tudjátok meg, hogy én vagyok az Isten”.

Még akkor is ha éppenséggel keresztény dolgokkal vagy elfoglalva, a folyamatos tevékenykedés pont attól az Istennel való járástól, személyes kapcsolattól foszthat meg, amely azt a mélységet biztosítja, amire mások felfigyelnének benned a nagy elfoglaltság közepette.

A keresztyének az egyetlenek ezen a bolygón, akiket akkor is Krisztus jó illata, egy fajta szilárdság és erő kell jellemezzen, amikor örült helyzetekbe kerülnek, és emiatt nem lesznek idegesek, fejvesztettek vagy bosszúsak. A környezetükben élő embereknek észre kell venniük, hogy bár mindenki más idegesen rohangál, az a hívő ott, úgy tűnik valami szilárd talajon áll. A vihar tombol, de a hívőt mégsem fenyegeti a kidőlés veszélye.

Nagyon fontos, hogy mélyen gyökerezzünk meg és ágainkat magasra terjesszük Isten dicsőítésében azért, hogy békét és nyugodtságot árasztunk keresztyénként.

<https://www.desiringgod.org/interviews/do-we-need-times-of-silence-in-order-to-be-spiritually-healthy>

Fordította: Oláh Sára

Habár már 32 év telt el azóta, még mindig nagyon elevenen él bennem az, amikor először olvastam Ryle: Szentek legyetek című könyvét. Megtérésem után néhány hónappal, még az első szeretet tűzének hevében, mindent elolvastam, ami a kezembe került. Sok írást átforgattam, de nem nagyon emlékszem más könyvre (a Szentírást leszámítva), ami olyan mélyen érintett volna, mint ez. Emlékszem a vívódásokra, amiket a tartalma gerjesztett bennem, az elköteleződések, amit akkor hoztam meg, de még az ágy is előttem van, a szoba, ahol a könyvet lapoztam. Miután befejeztem, lelkesen ajánlottam minden ismerősömnök, és akire átragadt a lelkesedésem, annak kölcsön is adtam. Ennek a kölcsönzési láznak esett áldozatul, mert valaki nem adta vissza és én meg már nem emlékeztem, hogy kinél van. Évekig vadásztam a könyvet, de mivel sem fordító, sem kiadó nem szerepelt az első magyar kiadásban, nem találtam meg a beszerzési forrást. Csak tíz évvel később sikerült egy újabb példányra szert tenni. Ennek az a különlegessége, hogy a sokak által ismert, szeretett Zsuzsa nénink széljegyzetei díszítik. Egy idő után feltűnt, hogy a könyvtáramban fellelhető román és angol változatok

sokkal terjedelmesebbek. Alaposabb vizsgálódás után, meglepődve vettem tudomásul, hogy az általam ismert magyar nyelvű Ryle: Szentek legyetek című könyv, csak a fejezetek felét tartalmazza az angol változatnak. Nagy álmom volt, hogy egyszer majd a kiadónk gondozásában is megjelenjen. Isten kegyelméből most érkezett el ez a pillanat. Jelen esetben ez tartalmazza az angol változat minden fejezetét, aminek külön örülök. Jó reménységgel vagyok, és azért imádkozom, hogy ez a hasznos írás még sokaknak szolgáljon legalább olyan nagy lelki áldással, mint ahogyan azt az én életemben is tette.

Szász Attila

Zsoltárpárbeszéd Istennel

Zólya Ibolya

ÉLETEM LEGNEHEZEBB időszakában, amikor csak olvastam a Bibliát, de nem tudtam magamévá tenni bátorító, lelket erősítő igazságait és imádkozásaim is csak zokogásba fulladtak, egy reggel ezekkel a szavakkal fordult hozzám a lányom:

- Anya, el kellene olvasnod Heidi Ulrich: Tommy Joe sorozatát! Jót tenné neked!

Még aznap este, miután minden elcsendesedett, kezembe vettem a könyvet és többet nem tudtam abahagyni az olvasását. Leginkább az ragadott meg, ahogyan a szerző az Istenben bízó szereplőket úgy mutatja

be, mint akiknek egy mély, személyes kapcsolatuk van Vele. Spontán módon kéri ki tanácsát, amikor nehéz döntés előtt állnak. Köszönetet mondanak, ha valami sikerül. Elmondják Neki, ha éppen valami kellemetlenül érintette őket, ha valami összekuszálta gondolataikat, de azt is, ha valakivel problémájuk van, vagy azt is, ha valakit szeretnének az Ő útjára vezetni. Kérdéseket küldenek Hozzá. Sóhajokat. Régi sebekből feltörő fájdalmakat. Emlékeztetik Őt ígéreteire. Bármikor, a nap folyamán többször is a legtermészetesebben lépnek kapcsolatba Vele.

Rám leginkább egy indián aszszony, Sánta Őz karaktere tett mély benyomást, aki a gyakori verbális, fizikai, emocionális bántalmazás elszenvédése ellenére megtalálta „Jézus Pásztor”. Nyomorúságában nem a rettegést, a bosszút akarta hordozni a szívében, nem a miértekre kereste a választ, hanem „Jézus Pásztor” dalát próbálta megérteni. Bölcsességével elérte, hogy az a balesetet szenvedett férfi (Brad Porter), akinek szolgáltára keményszívú, durva bűnözők félemlítéssel kényszerítették, lefordítsa a 23. zsoltárt - cree indián nyelvre. Aztán több napon át újraolvasta és újrafordította mindaddig, amíg szíve mélyére nem került. Nagy öröme volt a nem túl irodalmira sikerült fordítás szavai felett:

*„Az Úr az én Pásztorom,
meglesz mindenem,
amire szükségem van.*

Zöld rétre vezet és megitat vízzel.

*Felüdíti a lelkemet
és vezet engem a jó és igaz úton.*

*Ha meg kell is halnom,
nem félek, mert velem vagy.*

*Gondoskods rólam,
amikor ellenségeim látják.*

*Olyan sokat adsz,
hogy túlcserdül a poharam.”¹*

Magába szívta a drága üzenetet. Ismételtette. Ízleltette. Bármilyen történt vele, bárhogy bántalmazták, megfélemlítették, vagy rágyújtották a házat, miközben ő egy ablak nélküli szerszamoskamrába volt bezárva, kapcsolatban tudott maradni Istennel.

Nemrég kezdtem hozzá egy imádkozásról szóló könyv olvasásához (Donald S. Whitney: Pray the Bible). A szerző szerint sok keresztyén ember azért hagyja abba az imádkozást, mert unalmassá válik a megszokott dolgokat ismételtetni megszokott módon. Elretentő példaként megemlít egy esetet abból az időből, amikor Chicagóban szolgált lelképásztorként. Úrnapiján felkérték az egyik templomi szolgát imádkozásra. Amint elkezdte, a második sorban ülő ötéves kislány is ugyanezt tette. Nem az édesapja után ismételt, hanem vele együtt sorolta a kéréseket. Mivel az édesapa ugyanazokkal a szavakkal imádkozott az asztali áldásnál, az esti áhítaton, de az úrnapi alkalmon is, így a gyermek kívülről ismerte azt.²

A szerző szerint a zsoltárok segítenek abban, hogy ne laposodjanak el imáink. Épp a Sánta Őz által megtanult és imádkozott 23. zsoltárt hozza fel példaként, hogy miként is lehet a zsoltárokat „visszaimádkozni” Istennek.

1. Heidi Ulrich: Tommy Joe és a prémvadászlány

2. Donald S. Whitney: Pray the Bible, 16. old.

„Az Úr az én pásztorom”

Istenem, köszönöm, hogy Te vagy az én pásztorom és Te egy jó pásztor vagy. Kérlek, te nagy Pásztor, pásztorold a mai nap a családom: óvd a világ útjától, vezesd a magad útjain őket. Vezesd őket olyan helyen, ahol távol vannak a kísértésektől és szabaddítsd meg őket a gonosztól. Ó, te nagy Pásztor, imádkozom gyermekeimért. Vezesd őket magadhoz, hogy a Te báránykáid legyenek. Hadd szeressenek Téged saját pásztorukként, ahogy én teszem. Kérlek Pásztorom vezess az előttem levő döntéseimben. Imádkozom a lelkipásztorainkért, segítsd őket, hogy helyesen tudjanak bennünket terelgetni.

Aztán áttér a következő versre:

„Nem szűkölködöm”

Köszönöm Uram, hogy igazából soha nem szűkölködtem. Mindenem, amim van és minden, ami vagyok, Tőled jön. De tudom, hogy kedves számodra, hogy Elődbe hozzam kéréseimet. Kirendelnéd kérlek az anyagiakat a számlák kifizetésére is?

Ezt aztán igeversről igeversre tovább lehet gondolni, elmélkedni, imádkozni magunkra alkalmazva.

Megpróbáltam. Régebben csak hangosan olvastam a zsoltárokat. Volt, amikor fogtam egy jegyzetfüzetet és kiírtam a személyesen hozzám szóló igeverseket. Mostanában azonban elolvasom az egész zsoltárt, majd imává formálom azt. Megszokott, sokszor egyhangú fohászaimat Istennel való változatos párbeszéd váltotta fel. A csendben Ő szól hozzám. A csendben én válaszolok Neki. Csendben, alig hallható aktív kommunikációról van szó, ami egyre kívánatosabb.

Találkozás
(részlet)

Az éjszaka ismét találkoztam Veled
Álmomból felriadva,
múltat megváltoztatni akarva
s jövőm irányítását tervezve
rúgkapált tébolyultan lelkem
Mellettem álltál s megfógtad jobb kezem
beszélgettem Veled, beszélgettél velem.
A sötét, csöndes szoba
megtelt zsoltárokkal,
s mégis csend maradt.
Csak a menny visszhangzott,
és lelkemben hallottam halk szavad.

Hogyan (és hogyan ne) tartsunk családi áhítatot?

Douglas Sean O'Donnell

Elbénázott családi áhítatok

Be kell vallanom valamit. Szülő, lelkész és gyermekkönyv író vagyok, mégsem adnék magamnak jó jegyet, ha a gyerekeimnek tartott családi áhítatokat kellene osztályoznom. Ők mára már mind felnőttek és kirepültek (vagy éppen kirepülőben vannak) otthonról. Sajnos, fiatalabb korukban nem voltunk túl következetesek a családi áhítatok megtartásában. Túl rövidre vagy túl hosszúra nyúltak. Túl

könnyűeket vagy túl nehezeket kérdeztem. A beszélgetés - ha volt egyáltalán - gyakran ellaposodott, és sokszor megszakadt a zajongás, sírás, oda nem tartozó kérdések, mosdószünet miatt, vagy mert fegyelmezni kellett valamelyik makacs vagy engedetlen gyermeket.

Lehet, te is ugyanezt tapasztalod. Valószínűleg neked van még időd, hogy tanulj az én hibáimból, és hogy bevezess egy jó pár gyakorlatot. Kezdjük azzal, hogyan ne csináld.

Hogyan ne tartsunk családi áhítatot?

Ne kötelességgként, hanem élvezetként tekints erre a közösségi alkalomra. Az Isten ígéjével kapcsolatos hozzáállásod és a lelkiüted lesz elsősorban hatással a gyerekeidre. Ha nem túl lelkesek amiért nyugodtan kell ülniük és téged hallgatniuk, ne legyél emiatt feléjük kemény és ítélkező.

Ne harapj akkorát, ami megakad a torkodon. Ezt majd bővebben kifejttem a következő példánál. Egyelőre elég annyi, hogy nem az átvett ígerész hosszúsága tesz lelkileg érettebbé.

Ha valamilyen áhítatos könyvet használtok, *ne ragaszkodj makacsul az aznapi rész befejezéséhez*, ha azt látod, hogy a hallgatóságod elveszítette a fonalat. Mindannyiunknak vannak rossz napjai, és ha ez éppen olyan, olvass egy rövid ígerészt, imádkozzatok esetleg játszatok valamit együtt utána.

Ha rosszkedvű vagy, *jobban jársz, ha előbb megbirkózol az érzéseiddel.* Te sem szeretnéd, hogy az esti elcsendesedés emlékét beárnyékolja Anya és Apa haragja vagy kötekedéseik. Jobban fognak emlékezni arra, hogy érezték magukat, mint arra, mit tanultak.

Ne tarts előadást! A kicsik nehezen tudnak figyelni.

Ne akard újra feltalálni a spajnyolviaszt. Az ige felolvasása minimális kommentárral (vagy anélkül) csodás módja annak, hogy te és a családotod együtt gyakoroljátok a legfontosabb keresztyén szokást, a hallgatást („Most azért ha figyelmesen hallgattok a szavamra...” [2Móz 19,5]; „Halld meg, Izráel...” [5Móz 6,4]; „Vigyázzatok, hogy vissza ne utasítsátok azt, aki szól!...” [Zsid 12,25a]). Más (régi és kortárs) keresztyének imái és elmélkedései is segítenek. Sőt, a Szentírásból és keresztyén testvérek műveiből való felolvasás - ahelyett, hogy mindig saját kútfőből mondanál valamit - rámutat az Istentől való függésünkre, a látható és láthatatlan egyház szeretetére és az együtt tanulás fontosságára.

Hogy tartsunk családi áhítatot?

Vedd figyelembe a lehetőségeiteket. Ne akarj heti hét nap áhítatot tartani, ha tudod, hogy a napirendetek ezt nem teszi lehetővé. Kezdd el, mondjuk heti egy nappal: lehet, hogy a vasárnap esték felelnek meg nektek erre a legjobban. Vagy, célozzátok meg a heti három alkalmat, s ne csinálj belőle nagy ügyet, hogy

konkrétan melyik napokon. Ha hétfőn és szerdán fociedzés van, csütörtökön pedig balettóra, legyen az áhítat vasárnap, kedden és pénteken. A rugalmasság (azaz a szabadság) a lényeg. Hogy kicsit átköltsem, amit Jézus mondott: „A családi áhítat lett az emberért, nem pedig az ember a családi áhítatért” (Mk 2,27)! Szabad heti egy alkalommal, vagy minden este összegyülekezni. Szabad lassan vagy gyorsabban haladni. Szabad hosszabb részt olvasni (egy egész könyvet például a 2Pétert) vagy rövidet (egy fontos verset). Ne becsüld le a rövid együtt töltött időt! Tartsd elmédben, hogy Isten szava soha nem tér vissza hozzá üresen. (Ézs 55,11) Isten gyönyörködik a kis dolgokban. (Mt 13,31; 19,14; Lk 2,1-4) Ő nagy dolgokra használja mindazt, ami a mi szemünkben kicsi és gyenge. (2Kor 12,9)

Legyél rövid és tömör. Az a cél, hogy mikor végeztek, a gyerekeitek még többet akarjanak belőle, ne kevesebbet. Éreztesd és láttasd meg velük, hogy jó az Úr. (Zsolt 34,9) Legyél örömteli, kíváncsi és megbocsátó.

Ne csak te beszélj. A gyerekek jókat tudnak kérdezni és remek észrevételeik vannak. Hagyd őket szóhoz jutni és mondd meg nekik, hogy szereted hallgatni, amit mondanak.

Nyugodtan szabad a családodra, ha valamilyen áhítatos könyvet használsz. Megteheted, hogy csak a legjobb kérdéseket teszed fel és hozzá teszel olyanokat, amik konkrétan illenek rátok. A saját kérdéseknél vedd figyelembe a gyerekeid korát, érdeklődését, természetét. Például, kezdhetsz egy egyszerű eldöntendő kérdéssel, hogy bevond az óvodást (Zákeus alacsony volt vagy magas?). Aztán rátérhetsz kicsit mélyebb, beszélgetést ösztönző kérdésekre (Mit csinált Zákeus, mert alacsony volt? Ez mit árul el róla?). Számítanak a jó kérdések csakúgy, mint a kérdések terjedelme, hossza. Tegyél fel olyanokat is, amikből megtanulhatják, hogyan olvassák a Bibliát. Kérdezz a szöveg tartalmáról (megfigyelés), a mögöttes gondolatról és üzenetről (értelmezés) és a tanultak gyakorlatba ültetéséről (alkalmazás).

Mutass példát azzal, hogy kíváncsisággal és csodálattal közelíted meg Isten igéjét. A kifejtendő kérdések, például a „Mi lepett meg a történetben?” nagyszerűek, mert nincs jó vagy rossz válasz. Továbbá, ha a gyerekek művészi beállítottságúak, élvezik, ha rajzolhatnak vagy színezhetnek valamit a témához kapcsolódóan.

Énekeljétek! Mindenki választhat egy keresztyén éneket, amit szeret. Ha még nincs, legyen egy otthoni énekeskönyvetek vagy elevenítsétek fel valamelyik éneket, amit az istentiszteleten énekeltek. Az is segít, ha megmozdultok. Emeld fel a kezid (1Tim 2,8) mikor Isten szent nevét magasztalod. Térdelj le (Dán 6,10) vagy borulj arccal a földre (Lk 5,8) mikor megvallod a bűneid. A különböző testtartásokban való imádkozás új módon kötheti le a testünket és az elménket.

„Álljatok fel , áldjátok az Urat, a ti Isteneteket öröktől fogva mindörökké” (Neh 9,5)

Akár táncoljatok, doboljatok is éneklés közben („Akkor Mózes Izráel fiaival együtt ezt az éneket énekelte az Úrnak” és „Akkor Mirjám prófétanő, Áron nővére dobot vett a kezébe, és minden asszony utánament dobokkal és táncolva.” 2Móz 15,1 - 20).

Légy személyes. Mondd el, miért szereted Istent és az Ő igéjét. Valld meg a bűneidet és ismerd el a hibáidat. Kérj bocsánatot.

Tervezz hosszútávra! Egy-egy estén a családi áhítatok lehetnek nagyon rövidek és egyszerűek, de ne feledd, hogy ezek a pillanatok csak egy része - és nem az egésze - annak, ahogyan

Jézus a Lelke által táplálja és vezeti a családot. Idővel, ezek a Szentírásban és imádságban együtt töltött rövid pillanatok összeadódnak. Ne számíts arra, hogy egyik pillanatról a másikra megváltozik a gyerekek részvételi hajlandósága, érdeklődése vagy viselkedése, de ne becsüljétek le az apró, kitartóan végzett, hűséges tettek hosszútávú hatását.

Ismételj! Ha rendszeresen ugyanazokat az imádságokat és igeréseket olvasod fel, elég gyorsan ki fog derülni, hogy különösebb erőfeszítés nélkül már kívülről tudja ezeket az egész család. A gyerekeid elég gyorsan, együtt fogják veled mondani fejből, a záró imádságot vagy áldást. Pikk-pakk meg fogják jegyezni, például az 1. és 23. zsoltárt. Az ismétlés ajándék.

Imádkozz! Imádkozz bölcsesséért. Imádkozz a gyerekeidért. Imádkozz, hogy az ígében és az imádságban eltöltött időtök gyümölcsöző legyen és hogy Isten érlelje meg a Lélek gyümölcseit a családotban. Imádkozz, hogy a családi áhítat egy éveken át tartó gyakorlattá váljon és egyike legyen a családod legszebb emlékeinek.

<https://www.crossway.org/articles/how-and-how-not-to-implement-family-devotions/>
Fordította: Pető Katalin

Az elcsendesedés fontossága

BAGOLY GYULA

NEMEGYSZERŰ csendességet tartani. Sok keresztyén panaszkodik, hogy nem tud odafigyelni az igeolvasásra reggelente. Ennek több oka lehet, de az egyik legfontosabb, hogy olyan sok lényegtelen információ tölti be értelmünket, hogy a legfontosabbra, az Isten szavára már nincs étvágyunk. Pont úgy, mint amikor valaki túl sokat evett, akkor hiába kínáljuk őt a legfinomabb süteménnyel. Ezért, tehát igenis szükség van egy bizonyos böjtölésre, információ böjtre, hogy visszatérjen lelki étvágyunk.

Milyen információtól kellene tartózkodnom?

Természetesen van káros és hamis információ, amit elég egyértelműen ki kellene zárni életünkéből. Azonban nem ezekkel van a legnagyobb baj. A legnagyobb baj a hírekkel és

a hiábavaló beszéddel van, amit napi szinten fogyasztunk. A hírek pedig sok esetben, az elfogultságunkat kihasználva (mivel csak bizonyos helyekről táplálkozunk), felerősítik tévedéseinket, és nagyon kevés esetben segítik a kritikus gondolkodást.

Miért lehetnek károsak a hírek?

Elsősorban azért, mert rengeteg hamis hír van, amit sajnós igazságként fogadunk el. Legtöbbször pedig nem tudjuk eldönteni, mi az igaz és mi a hamis. De nem ez a legnagyobb probléma velük. A nagyobb gond az, hogy a legtöbb hírnek nincs jelentősége. Ugyanis sokszor teljesen mindegy, ki mit tett az elmúlt nap, mert a legtöbb hír, nem bír fontossággal. Lehet, hogy akadt 1-2 nagyon fontos esemény, de légy nyugodt, a barátok, munkatársak tájékoztatni fognak erről. Azonban a legtöbb hír nem tartozik a kompetencia körünkbe. Nem is értjük sokszor, hogy miről van szó, és egyfajta hamis szakértő szerepet veszünk fel, ha már tudunk valamiről. Sajnos a legtöbb hír, a lényegtelen dolgokat nagyítja fel, és az igazán lényegesek pedig teljesen mellőzve vannak. Ez pedig azt eredményezi, hogy néha a hírgyártók, bizonyos napokon, heteken keresztül, egyvalamit tartanak a figyelem középpontjában, ezáltal pedig saját gondolkodásunkat is beszűkítik. Felteheted a kérdést: tényleg nem történt a napokban semmi csak ez az egy dolog? Érthető, hogy fontos egy választás, de a választáson kívül, nincs semmi fontos, amiről gondolkodnod kellene? A hírek sokszor az élet-halál képet festik elődbe egy

bizonyos témában. Ezt elfogadva pedig teljesen beszűkül a látóköröd.

Csak gondolkodásunkra való hatásuk miatt veszélyesek a hírek?

Nem, a hírek sokszor testünkre is károsan hatnak. A sok ülés a számítógép vagy tévé előtt, önmagában sem egészséges. A stressz, a félelem, szorongás, amit generál a hírfogyasztás egyértelműen káros az egészségünkre nézve. A lelkiismeretfurdalás, ami az elvesztegetett idő miatt megjelenik, ugyancsak a szorongást erősíti fel, amennyiben nincs őszinte bűnbánat és szakítás ezzel a gyakorlattal. Mivel szokássá válik a rendszeres hírfogyasztás, az agy működésére is kihatással van mindez. A képek, videók, sokkoló információk után, a Biblia olvasása unalmassá lesz (egyáltalán az olvasás már nagyon nehézé válik). Lásd meg tehát, miként változik meg az értelméd működése, amely már nem leli örömét az igében, és nem képes az elmélkedésre.

Miben van mindez hatással az Istenről és magunkról alkotott képre?

Egyfelől Isten a hírekben nem tűnik fel, vagy ha igen akkor ő is csak tehetetlen szemlélője a sok

katasztrófának és nyomorúságnak. Tehát kétségkívül egy passzív és tehetetlen istenképet közvetítenek. Ami pedig bennünket illet, ugyanezt a képet sugározzák rólunk is. Mi túl kicsik vagyunk, hogy bármi értelmeset tegyünk, mert a rendszer, a politikai vezetők, a nagyok, a multik, a globalista elit ők már mindent eldöntöttek helyettünk. Tehát marad az, hogy önsajnálásban nyalogassuk sebeinket, és naponta újból és újból meghallgassuk az elborzasztó híreket. Nem gondolom, hogy egy keresztyénnek Istenről vagy magáról, így kellene gondolkodnia az ige fényében.

Miért vagyunk mégis annyira oda a hírekért és az új információkért?

Nem változott semmi évezredek óta. Az Apostolok Cselekedeteiben azt olvassuk, hogy az athéniek semmi mással nem foglalatostkodtak, mint új dolgokról való információ szerzésével. Az újdonság, a pletyka, a bulvár, az ezzel járó jó érzés, valljuk be, még a keresztyéneket is kísérti. Ha pedig nem a bulvár kelt jó érzést, akkor mások szenvedésével való hamis együttérzés készítet a passzív viselkedésre. Azon túl, hogy sajnálkozunk egy sort, legtöbbször semmiféle aktív cselekvést sem eredményez a hírfogyasztás. Kivéve, esetenként a politikai

aktivizmust, amivel kapcsolatosan azonban óvatosságra intenénk a keresztyéneket.

Lehetséges-e hírek nélkül élni?

Nyilvánvalóan nem, mert ebben a világban élünk és nem dughatjuk fejünket a homokba. De, lehetséges korlátozni a hírfogyasztást és lehetséges az, hogy ne együk magunkat degeszre a világ által adott információ asztaláról. Természetesen vannak, akik megtudják ezt állni, és tudnak mértékkel fogyasztani és vannak, akik nem. Vannak, akiknek az életében már megkötözöttségévé vált a túlzott információ fogyasztás. Nekik ajánlanám azt, hogy próbáljanak ki egy hónapot hírek nélkül élni. Amennyiben az első 2 hétben elvonási tünetek jelentkeznek, akkor ez világos jele annak, hogy nekik komolyabb lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy értelmük kitisztuljon.

Hogyan kezdjem el?

Kezdd el az egy hónapos hírbőjtöt úgy, hogy ezt másoknak is elmondod, így számonkérhetővé teszed magad. Határozd meg világosan, hogy mitől szeretnél tartózkodni, és mettől meddig fog tartani ez az időszak.

Milyen változásban reménykedhettek?

Hadd mondjam el saját tapasztalomból, hogy miért volt jó nekem ez. Nem éreztem azt a reggeli nyomást, hogy amennyiben nem olvasom el, hallgatom meg a friss híreket lemaradok valamiről. Nem éreztem azt a nyomást, hogy valakit helyre kell igazítani, mert nem jól látja a politikai helyzetet. Sokkal megértőbb lettem az internetes függéssel kapcsolatban, nem azért, hogy igazoljam azt, hanem felismertem, hogy milyen hatalmas csapda ez sok fiatal (vagy idősebb ember) számára. Megtapasztaltam, hogy amikor unatkozom, vagy amikor kis szabadidőm van, nem kell azonnal a telefonhoz nyúlni, vagy híreket olvasni, hanem lehet gondolkodni, elmélkedni, imádkozni. Szabad néha, nem jól érezni magunkat. És a jó érzést, nem kell mindenáron, a média, és más technológiai eszközök által beszerezni. Egyszerűen több könyvet olvastam. Jobb előadásokat választottam meghallgatásra, és olyan teológiai kérdésekre figyeltem, amelyekre eddig nem volt időm. Több időm jutott a házi munkákra, szereteteimre és a sportra.

A következtetésem a következő. A csend, nem magától fog megjelenni az életedben. Nem az internettel, az okostelefonnal, a hírekkel van

a legnagyobb baj. A szíveddel van az igazi gond. A békétlenségeddel, az unatkozással, a rossz érzésekkel, szorongással, fájdalmakkal, félelmekkel. Lehet, hogy ideiglenesen tompulnak, a hírek, az információ áradat, a szórakoztatóipar, a média kínálata által. De valójában a mi szívünk igazán Krisztusban csendesedik el, Krisztusban leli meg igazi örömét. Ehhez pedig Őrá kell várunk, csendben, amíg megérkezik, megölel és szívünkre beszél.

*„Várom az Urat, várja az én lelkem, és bízom az ő ígétében. Várja lelkem az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, az örök a reggelt.”
(Zsolt 130,5-6)*

BESZÁMOLÓ A REFORMÁTUS KOLLOKVIUMRÓL (2025)
SZÖVEG: FRANK DÁVID

IDÉN MÁRCIUSBAN újra megrendezésre került a Református Kollokvium, amelyet a hitvalló európai református és presbiteriánus felekezetek éves találkozójaként is említeni lehet. Tavaly áprilisban azzal a felszólítással ért véget a kollokvium, hogy jövőre mindenki hozzon magával még egy embert, ez hála Istennek teljesült. Tavaly kb. 70 teológus, lelkész vagy simán a teológia iránt érdeklődő ember vett részt az eseményen, idén ez a szám kb. 120 főre növekedett. Nagyon sok országból voltak jelen: Egyesült Királyság, Franciaország, Szerbia, Horvátország, Románia stb. A kollokviumnak a Hotel Benczúr egyik nagy

konferenciaterme adott szállást, ahová kényelmesen elfért mindenki.

Voltak régiek és újak egyaránt, öröm volt új kapcsolatokat létesíteni a testvérekkel. Erre tökéletes alkalmat adott a reggeli, az ebéd- és a vacsora-idő, amikor kb. 1–1,5 órát tölthettünk az asztalok körül, élvezve más emberek társaságát. Emellett az előadások közti félórás szünet is alkalmat kínált a hallottak megbeszélésére egy-egy üdítő vagy kávé mellett. Az ismerkedést a nyakba akasztható névtáblák segítették.

A kollokvium háromnapos volt, összesen 10 előadást hallhattunk. A rendezvény témájának idén Istent

és az Ő tulajdonságait választották a szervezők. Az előadók olyan témákat feszegettek, mint a változatlan, a megváltó, a megszentelő és a mindent beteljesítő Isten. Emellett helyet kapott két, az igehirdetőket megerősítő előadás is, amelyekben szó volt a három-egy Isten és Ő dicsőségének hirdetéséről is. Két életrajzi előadásban pedig betekintést nyerhettünk a reformáció korának és a 20. századi

Amerikának a teológiailag nehézkes időszakába, Martin Bucer reformátor és J. G. Machen tevékenységein keresztül. Ez a három nap hamar elmúlt, a konferencia végén mindenki négy könyvvel távozhatott a szervezők jóvoltából. Istené pedig legyen a dicsőség, aki lehetővé és áldásossá tette ezt a három napot, amit testvéreként együtt tölthettünk.

AZ ELŐADÓK

Ausztrál valóság – megmérettetés

SZÖVEG: MIHÁLYI ÉVA

*„Énekeljete az Úrnak új éneket,
dicséretet a föld széléig, akik
tengerre szálltok, és ami a tengert be-
tölti, a szigetek és lakóik!”*
Ézsaiás 42,10

E ELŐZŐ KÉT CIKKEM (Idő-
utazás Ausztráliában és Az ön-
célú keresztyénségtől a missziós
munkáig) befejezéseként Richard
Johnson lelkésznek és feleségé-
nek, Marynek, áldozatos ausztrál
szolgálatát szeretném röviden
összefoglalni, partraszállásuktól
a Brit gyarmat fegyencelepen
Angliába való visszatérésükig.

Johnson volt Ausztrália
első káplánja, aki az első flotta

tagjaként érkezett a gyarmatra,
hogy lelkeszi szolgálatot végez-
zen a telepések és a bennszülöt-
tek között.

E három cikk Johnson céljait,
személyes meglátásait és benyo-
másait tartalmazza, miközben
a küzdelmeket és megpróbáltatá-
sokat is bemutatja, amelyek Isten
üdvözítő munkájának velejárói.
Ezeket olvasva megérthetjük,
hogy miért volt Johnson úttörő

munkássága folyamán elégedetlen önmagával, és hogy miért kételkedett a kolónia és a vele kapcsolatos missziós küldetése végső sikerében. Gyötrődve, mindig többet és jobbat nyújtani akaró egyházalapítóként hajlamos volt túlságosan önmagát hibáztatni. Ennek ellenére a kudarcként megélt munkásságát az ausztrál egyháztörténelem egyik legfontosabbjaként emlegeti.

1788. JANUÁR 24-ÉN Sydney Cove-ba érkeztek. A hosszú és sokak életébe kerülő hajóút után, Richard és felesége Mary, kis káposztapálma kunyhót építettek maguknak, ami 4 évig szolgált a család otthonaként. A hajóról való leszállás után a lelkész felesége, Mary, a flotta legfiatalabb elítéltjét, a 13 éves Elizabeth Heywoodot jelölte ki szolgálólányuként, megmentve őt a rá váró fegyenc sorstól, ami sokkal rosszabb lett volna a kis kunyhó nyújtotta nyomorúságos körülményeknél.

Alig két hétre megérkezésük után, 1788. FEBRUÁR 3-ÁN, Johnson megtartotta az első történelmi jelentőségű istentiszteletet Ausztráliában, amelyen több mint ezer fő vett részt, „egy nagy fa alatt”. A kezdeti nehézségek ellenére, már ekkor bizonyágot tett Isten kegyelméről és elhívásáról, miközben köszönetet adott az Ő áldásaiért a Zsolt 116,12-13 szavaival:

„Mivel fizessenek az ÚRnak minden hozzám való jótéteményéért? Fölemelem a szabadulásért való poharat, és az ÚR nevét hívom segítségül.”

Néhány hónappal később, családi tragédia rázta meg a fiatal házások életét: októberben, Mary fiacskája halva született. A szülést szinte maga sem élte túl. Richard így írt erről:

„Kedves társam egy ideig a legnagyobb veszélyben volt... de most már nagyon lassan és folyamatosan javul a helyzete.”

1789 MÁJUSÁBAN Johnsonék egy fiatal őslakos lányt, Boorong-ot fogadtak be, akit himlősen ápoltak amíg fel nem épült.

„...Boorong-ot nagy kedvességgel fogadták be Mrs. Johnson, a lelkész feleségének családjába, aki a nevelőanya szerepét vállalta, angolul tanította, ruházat viselésére és az otthoni feladatok ellátására buzdította...”

A prédikátor naponta járta a környéket minden lehetőséget megragadva az igehirdetésre. Látogatta a kórházat, a bűnök bocsánatát hirdette a fegyenceknek, vasárnaponként pedig a szabad ég alatt tartott istentiszteletet. Ekkor még templom épületről szó sem volt, de a tél, a hideg

és esős idő beálltával egyre sürgetőbbé vált az istentiszteletek fedél alá hozása, amiken akkor már 600-800 ember vett részt. Amikor egy kikötői hangárban kaptak helyet összegyűlni, azt is áldásként élték meg.

Egy idő után egyre több beteg elítélt érkezett a hajókon, akik sokszor derékig érő vízben, összeláncolva utaztak a hosszú úton. A lelkész említi a Lady Julianna fedélzetén utazó 226 női fegyencet, akik 15 hónapot töltöttek a tengeren, de csupán ötük vesztette életét. A másik három hajón sokkal rosszabb volt a helyzet: a Neptune 520 utasa közül 163-an a fedélzeten haltak meg, megérkezésük pedig 269-en betegen értek szárazföldre.

Johnson rendszeresen látogatta azokat a hajókat amelyeken a letartóztatottakat szállították Sydneybe. Ezek nagy része annyira betegen érkezett, hogy le sem tudtak szállni, a hajó gyomrában feküdtek mozgásképtelenül ágy vagy takaró nélkül, félig vagy teljesen meztelenül, olyan bűzben, hogy azt alig lehetett elviselni.

Megérkezésükkor ellátásuk lehetetlenné vált: a kórház 80 ágya kevés volt, ezért száz darab négyzetmélyes sátrat állítottak fel, ahol legtöbbjüket a csupasz földre fektették. Johnson nem csak a sátrak felállításában segítkezett, de látogatta is a betegeket, mindenkivel személyesen

beszélgetett és lelkigondozta a legnyomorultabbakat.

Közben a halál mindenütt szedte áldozatait. Rettenetes volt már a hajókról tengerbe vetett meztelen holttestek látványa is a kikötőben. Ezeket a hullámok a parti sziklákra vetették ki, de senki sem törődött az eltemetésükkel.

E keserves állapotok megszűntetésére Johnson a kormányzótól kért segítséget, aki rendeletet adott ki a szárazföldi közös sírok létesítésére.

1790. MÁRCIUS 23-ÁN Mary kislánynak adott életet, akit Milbah Marianak nevezett. A Milbah bennszülött név, ez lett az első olyan eset, amikor egy európai, Eora (bennszülött) nevet adott gyermekének.

Mary Boorong-ot és Milbah-t kitartoán tanította, de ugyanakkor aggódott a gyarmaton élő többi gyermek oktatásának hiánya miatt. Grose kormányzó, aki nem kedvelte Johnsonékat, megtagadta az engedélyt egy templom építésére, így 1793-ban Richard kézbe vette a dolgot és saját pénzén nádtetős zsúpházat épített, amely vasárnaponként templomként, hétközben pedig iskolaházként szolgált 150-200 gyermek számára.

Johnson ezek után elvállalta a bíró/előljáró szerepét és külön iskolát létesített, ahol hívő tanárok oktattak.

Kezdeti éveiket a településen - mint a legtöbb lakosét - a nélkülözés

és az éhezés jellemzett. Ez különösen akkor vált megterhelővé számukra, amikor saját lányuk mellé még két bennszülött kislányt fogadtak örökbe és még három szolgálót foglalkoztattak azért, hogy ezzel segíthessék azok családjait.

Helyzetük enyhítésére Johnson rendszeresen eljárt halászni és búzát, gyümölcsöst és zöldségekertet ültetett. Ezek termése 1790-re a 'Legjobb mezőgazdász' díjat szerezték meg. Csak uborkából több mint 1000 termett kertjében!

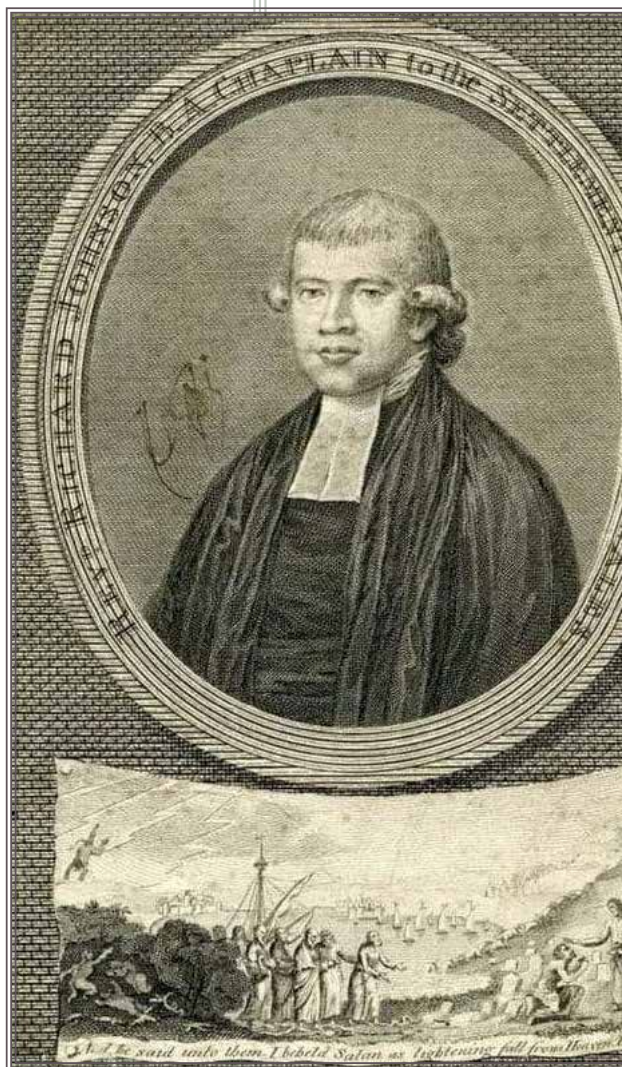
A gyarmati település káplánjaként feladatai nem voltak egyértelműen meghatározva. Johnson szolgálatára három 'hivatalos' feladatkör nehezedett, ami saját meggyőződésével ellentétben belső feszültséget okozott.

Először is, a londoni Anglikán püspök általános joghatósága alá tartozó lelkészként, az egyház rendszeres 'tradicionális' szolgálatait el kellett látnia.

Ugyanakkor, a gyarmat első kormányzója Grose szerint, kötelessége a közerkölcs őreként szolgálni.

Végül, az Eclectic Society és az egyházi missziós társaságok irreális elvárásai is gyötrelmet okoztak a kötelességtudó lelkészeknek.

A fentiekkel ellentétben, Johnson saját elhívását meggyőződésből

az evangélium szolgálaként abban látta, hogy előmozdítsa ‘híveinek’ (inkább hallgatóságának) megtérését.

Johnson szerint soha sem sikerült a három ‘hivatalos’ feladatkört összeegyeztetnie, egyiket sem tudta saját megelégedésére végrehajtania. Noha hite nem ingott meg, mégis a gyarmati élet kihívásai miatt nehéznek tartotta elképzelései gyakorlatba ültetését. Az angol mecénásokkal és barátaival folytatott kiterjedt levelezése, amely tele volt az elítéltek romlottságáról és a tisztviselők közömbösségéről szóló beszámolókkal, valószínűleg pesszimistább hangvételű volt, mint azt gyakorlati eredményei indokolták. Johnson pályafutása során mindvégig küzdött a hagyományos egyházi elvárások és saját hite megélésének ellentmondásaival. A nehéz körülmények, veszteségek és belső konfliktusok ellenére fáradhatatlanul hirdette az evangéliumot, és a közösség megerősítésén dolgozott. Fontos feladatának tekintette az egyház minél hamarabbi megszilárdítását.

Ugyanakkor a sok fizikai munka legyengítette és sokszor kibírhatatlan reumás fájdalmak gyötörték. Amikor rosszabbá vált állapota, 1800-ban családjával visszatért Angliába.

Richard és Mary Johnson története az Isten iránti elkötelezettség, a hit, a türelem és a szeretet példája egy olyan korban, amikor az új világ tele volt kihívásokkal. Életük és munkásságuk

nemcsak a személyes küzdelmekről szólt, hanem a gyarmat születésének nehézségeiről is. A gyarmatosítók, a betelepített fegyencek és a bennszülöttek közötti kapcsolatok bonyolultsága méginkább megnehezítette feladataikat. De mindezen küzdelmek ellenére ne feledjük, hogy bár Isten embereket hív el “a távoli szigetekre” Igéjének hirdetésére (akik akár kudarcra élik meg küldetésüket), Isten a végrehajtója a népek üdvözülésének és az Ő érdeme a keresztyén egyház megalakulása is. Övé a dicséret:

„Halljátok az Úr igéjét, ti népek, hirdessétek a távoli szigeteken, és mondjátok: Aki szétszórta Izráelt, össze is gyűjti, és őrzi, mint pásztor a nyáját. Mert megváltotta az Úr Jákóbot, megszabadította az erősebb kezéből. Megjönnek majd, és ujjonganak Sion magaslátán, élvezik az Úrtól kapott javakat: a gabonát, a mustot és az olajat, a juhokat és a marhákat. Olyan lesz a lelkük, mint az öntözött kert, és nem hervadoznak többé. Akkor táncolva örül majd a szűz, örülnek az ifjak a vénekkel együtt. Gyászukat örömmre fordítom, megvigasztalom őket, örömet szerzek nekik a kiállott szenvedés után. A papokat bőséggel árasztom el, népem pedig jól lakik javaimmal – így szól az Úr.”

Jeremiás 31,10-14

FELHASZNÁLT IRODALOM:

- ♦ Haskins, Victoria, 'The Chaplain's wife and the native girl re-envisaging a cross-cultural female relationship in the contact zone', *Australian Feminist Studies*, no 73, 2012, p. 259.
- ♦ Heney, Helen, *Australia's Founding Mothers*, Melbourne, Thomas Nelson Australia Limited, 1978, p17.
- ♦ Lake, Meredith, 'Why we should remember Boorong, Bennelong's third wife, who is buried beside him'. <http://theconversation.com/why-we-should-remember-boorong-bennelongs-third-wife-who-is-buried-beside-him-107280>
- ♦ Iain H. Murray: *Australian Christian Life From 1788*, 11.old, Johnson 1790-ben írt leveleiből tallózva
- ♦ Hill, David, *1788 The Brutal Truth of the First Fleet the biggest single overseas migration the world has ever seen*, North Sydney, Random House, 2008, p. 56.

LELKI legeltetés

IX.

Keresztúri Bíró Pál*

Várad, 1645

„Asztalt terítesz nekem
ellenségeim előtt.”

Zsolt 23,5

Keresztúri Bíró Pál művelt, Európa egyetemlein tanult puritánus lelkész volt. Képezte magát Heidelbergben, Frankfurtban, Leidenben, sőt még Angliában is járt. Mégis a prédikációiból az együttérző lelki ember képe rajzolódik ki. Ebben a prédikációban a megkeseredett ember helyzetét mutatja meg. Ha a körülöttünk élők keserednek meg, vagy ha mi magunk keseredünk meg. De sokkal inkább Istenre irányítja a figyelmünket. Együttérzésre bátorít, és inkább áll a megkeseredett

bűnös mellé, mint a felfuvalkodott igaz mellé. Mit takar a „felfuvalkodott igaz”? Azt a bűnöst, aki nem kesereg a bűnei miatt. A megkeseredett bűnöst pedig úgy látja és láttatja, mint aki bánkodik a bűnei miatt és megkeseredése Isten pásztori botja helyreállító munkájának eredménye.

Tamás Sándor

*Keresztúri Bíró Pál (1594–1655) II. Rákóczi György udvari lelkésze.

Ezekben az igékben két dolog hangsúlyos:

1 Az asztal szerzés: „Asztalt terítesz nekem.”

2 A személyek, akik ellen asztalt terít. Ezekről azt mondja, hogy „ellenségeim”. Az asztalon Isten bővelkedő áldását érti. Ezzel azt akarja mondani, hogy Isten az ellenségei szeme láttára bőségesen megáldotta.

Tanulság

Akiket Isten legeltet, azokat még az ellenségei dühössége ellenére is minden jóval **bőségesen megáld.**

Mert Isten népének ellensége akárhogy dühösködjék, mégis legyőzik őket azok, akik Istennek kedvesek. (Zsolt 118,10)

2 Mert akárhogy kémleli nyilvánosan és titokban Isten népét az ellensége és halálát kívánja, az Úr nem hagyja az igaz embert a hitelenek kezében. (Zsolt 37,32)

3 Mert akár lelki, akár testi ellenség legyen, aki Isten népe ellen dühösködik és a teremtő Istent gyalázzal illeti, nem állhat meg. (Péld 14,31)

4 Mert amikor Isten népének ellensége dühösködik, akkor nem gondolja meg, hogy nyomorba taszítja saját magát, miközben az istenfélőnek még a halálban is reménysége van. Mit tett a Sátán

Jóbbal? Rettenetes fekélyekkel dühösködött ellene, de Jób Isten nevében legyőzte a Sátánt és az Úr bőséges áldása szállt Jóbra. Mit művelt az a nagy sereg ördög azzal a nyomorult emberrel? Sok ideig dühösködött ellene és kínoztta, de ez mind nem használt semmit, mert Isten nem hagyta azok kezében, hanem kiszabadította és oda ülhetett Isten Fiának a lábaihoz.

Igaz tehát az, hogy Isten, akiket legeltet, azokat az ellenség dühössége ellenére is bővelkedőkké teszi.

Mindennek haszna

Az itt következő vigasztalások azokra tartoznak, akik Dávid természetűek. **Milyen volt Dávid?**

1 Dávid olyan volt, hogy még akkor is Isten nevééről gondolkodott, amikor a pokolbeli Sátán ellene dühösködött. (Zsolt 119,55)

2 Még akkor is arról tudakozódott, hogy hogyan kell Istent félni és tisztelni, amikor az ellenségei azon tanácskoztak, hogy hogyan ejtsék tőrbe a lelkét. (Zsolt 16,7)

3 Akkor is Isten nevét hívta segítségül, amikor a Sátán serege erőt akart venni rajta. (Zsolt 88,2)

4 Mikor a Sátán eszközeivel minden gonoszságot forralt el-
lene, ő teljes szívvel azon igye-
kezett, hogy az életét Isten tör-
vénye szerint rendelje. (Zsolt
119,35)

Ti, akik olyanok vagytok, mint
Dávid, *ne féljete*k a lelki szükségtől
a Sátán dühössége miatt:

1 Mert ha a szükséged idején
Isten nevééről elméledsz, Isten
megjelenti neked, hogy az Ő ke-
gyelmessége nem fogyott el irán-
tad. (Zsolt 77,8)

2 Ha szükséged idején tanu-
lod félni az Istent, akkor Isten
megismerteti veled, hogy az őt
félőknek semmiben sem lesz fo-
gyatkozása. (Zsolt 34,10)

3 Ha a szükséged idején Istent
buzgó szívvel segítségül hívod,
meglátod, hogy a te szorult álla-
potod idején kívánságod szerint
megszabadít téged. (Zsolt 71,20)

4 Ha mindennemű keserű-
séged idején életedet az Isten
törvényéhez szabod, Isten még
a kösziklából is folyékony mézet
fog adni neked.

Szoktál elméledni Isten nevééről a
Sátán dühösködésének idején? Tanu-
lod-e félni a mindenható Istent? Segít-
ségül hívod-e az Úr nevét? Igyekez-
el-e az életedet Isten szentséges törvénye

alá rendelni? Ha így van, megsegít az
Isten és a Sátán dühössége ellen is bő-
velkedő kegyelemmel látogat meg.

De itt négy rendbeli (féle) ember vétkezik

Azok, akik a szükség idején nem
a mindenható Istennek dicsőséges
nevééről gondolkodnak, hanem he-
lyette a maguk nevének felmagasztal-
lásáról. Ezzel két nagy szükségbe ejtik
magukat:

- Isten kitörli az ilyent emlékezete
könyvéből úgy, hogy még em-
léke se maradjon meg. (2Móz
32,10)
- Isten olyan szükségre juttatja,
hogy még egy csepp vizet sem
nyerhetnek Ábrahám Istenétől,
amely a kínjaikat megenyhítené.
(Lk 16,24)

Vétkeznek azok, akik nem térnek
meg, hanem megkeményítik magu-
kat, akárhogy is fenyítse őket Isten.
Ezzel két nagy szükségbe ejtik életük-
ket:

- Isten azok ellen megkeményíti
a Sátán minden dühös seregét.
- Magukra hagyja őket, és hagy-
ja, hogy a saját megkeményedett
szívük szerint járjanak. (ApCsel
14,16)

Azok is vétkeznek, akiket Isten akárhogy is biztat atyai ígéretekkel, ők mégis háborognak az elméjükben, mint a háborgó tenger. Ezek is két nagy szükségbe ejtik magukat:

- ♦ Isten megveri őket a nyugtalanság lelkével úgy, hogy elméjük nem találhat nyugalmat.
- ♦ Olyan bánatot bocsájt rájuk Isten, amely által megemésztetnek.

Azok is vétkeznek, akiknek Isten megmutatja a szűkölködés (hiányosságai) jeleit, de ők mégis a megszo-
kott vétkes életükben gyönyörköd-
nek. Ezek is két nagy szükségbe ejtik
magukat:

- ♦ Isten kijelenti ellenük búsuló ha-
ragját.
- ♦ A gyönyörűség helyett olyan
siralmas napot virraszt rájuk Isten,
melynek soha vége nem lesz.

Vigyázatokat magatokra és úgy él-
jeteztek, hogy Isten ne juttasson ezekre
a szükségekre titeket.

Vannak, akiket itt gyötör egy
gondolat. Elkezd Isten a bővelkedő
kegyelmét, de kételkednek abban,
hogy elvégzi-e, vagy abbahagyja. Itt
két dolgot gondolj meg: Először azt,
hogy talán csak megpróbál az Isten,
de nemsokára elvégzi azt. Másod-
szor, azt gondold meg, hogy talán
úgy próbál meg Isten, hogy téged

menthetetlenné tesz, hogy a benned
bővelkedő kegyelmet nem végzi el.

Ha csak megpróbál az Isten miköz-
ben kedve van arra, hogy véghez vigye
a kegyelmét rajtad, ezt cselekszi:

- ♦ Megpróbál, hogy tudsz-e üd-
vösségesen bánkódni a szükség
idején?
- ♦ Megpróbál, hogy kételkedsz-e az
Isten bővelkedő kegyelmében?
- ♦ Megpróbál, hogy tudsz-e hála-
adással szenvedni a szükség ide-
jén?

Akit Isten ilyen módon megpró-
bál, annak ugyanakkor irgalmasságát
is megmutatja:

Biztató kegyelmét adja az ember
szívébe, és Dáviddal így szólítja meg
a bánatos lelkét:

*„Miért csüggedsz el, lelkem,
miért nyugtalankodsz ben-
nem? Bízzál Istenben, mert
még hálát adok neki az ő sza-
badításáért.” (Zsolt 42,6)*

Felébreszti lelkiismeretedet, hogy
önvizsgálatot tarts, cselekedtél-e
olyant, amit Isten elé mersz állítani,
miként Ezékiás:

*„Ó, Uram, emlékezzél meg
róla, hogy hűséggel és fedd-
hetetlen szívvel jártam előt-
ted.” (2Kir 20,3)*

Az Ő Lelke által fohászzkodásra indít, hogy a bő irgalmú Istenhez fordulj szükséged idején és a lelketed Annával együtt kiöntsd az Úr előtt. (1Sám 1,13)

IV. Isten jelt ad - ha csak a szíved szándékában is -, hogy a szükségnek idején melletted kiáll. Miként Mózes is mondotta a szükségben levő népnek: „Az Úr harcol értetek, ti pedig maradjatok veszteg.” (2Móz 14,14)

Isten felserkenti a lelkiismeretedet arra, hogy a jóról gondolkodj.

1 Mert tudod magadról, hogy sok bűnöd van, amelyek az indulataidat annyira megfertőzték, hogy ha Isten lelkiismeretedet nem ébresztgetné, magadban semmi jót nem találnál. (Jer 14,7)

2 Mert eszedbe jut lelki meztelenséged, melyet a bűn nemzett neked, és a félelem miatt arra van gondod, hogy miképpen fedezhetnéd el meztelenségedet Isten szemei előtt, miként Éva. De ha így teszel, akkor a jóról való gondolkodás nincs benned. (Gen 3,8)

3 Mert életed kimeneteléről gondolkodsz, attól félve, hogy vétkes életedért a világ szemei előtt gyalázattal borít el Isten. (Jer 12,13)

4 Mert tudod magadról, hogy életed minden napján nem Isten Lelkével - miként szent Pál

- hanem testtel és vérrel tanácskoztál, mely miatt lelkiismereted nem találja benned a jót. (Gal 1,16)

De azért, hogy a bővelkedő kegyelem felől ne kételkedjél, Isten felserkenti a lelkiismeretedet a jóról való gondolkodásra.

Isten a következőket teszi veled a lelki szükséged idején - csak hogy itt még jobban meg kell vizsgálni, hogy kik azok, akikkel Isten a bővelkedő kegyelmét közli.

- Azok, akik elhiszik Istennek a bűn elleni sok fenytését.
- Nemcsak azt hiszik el, hogy Istennek igaza van a fenytésben, hanem azt is elhiszik, hogy ha a bűnt el nem hagyják, akkor Isten sietve tölti be azt rajtuk.
- Akik arra is figyelnek és félnek attól, hogy éppen akkor jöhet rájuk Isten haragja, amikor a legnagyobb békességet feltételezik magukban.
- Aki elhiszi, hogy a bűneiért Isten büntetésére méltó és azt megérdemli.
- Nem csak méltónak ismeri magát a büntetésre, de felkeresi magában azokat a vétkeket, amelyekért megérdemli az Isten büntetését.
- Akik, amikor szembesülnek bűneikkel, meglágyul a szívük- lelkük

a jóra, miként Jósias királynak
(2Kir 23,19)

Hogy saját állapotodban kétségbe
ne essél, a következőket cselekedd:

Szüntelen vigyázz az Isten benned
való munkálkodására úgy, hogy ami-
kor lefekszel akkor is Istenre figyeljen
a szíved. (Én 5,2)

Mikor ilyen dolgok ütköznek el-
médben, hidd el, hogy az Isten Fia
zörget a te szívednek ajtaján és kínálja
számodra bővelkedő kegyelmét.

Ezt meggondolva nyisd meg
a szíved ajtaját és vedd be azt. Ezt négy
módon teheted:

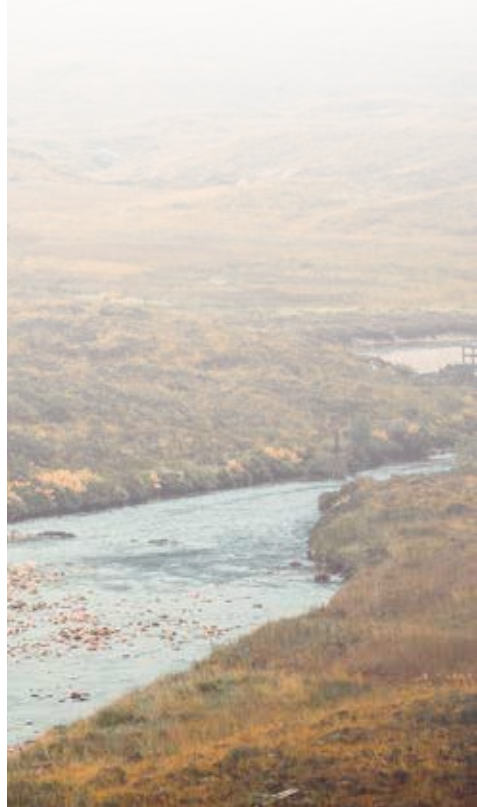
- ♦ Buzgóságos imádkozásokat in-
díts szívedben.
- ♦ Alázd meg magad porig a min-
denható Isten előtt.
- ♦ Mutass igaz fiúi engedelmessé-
get a te Istenednek minden pa-
rancsolata iránt.
- ♦ Félelemmel és reszketéssel járj
Istened előtt.

Azon légy, hogy édesítsd magad-
hoz a nagy kegyelmű Istent. Ezt négy
módon teheted:

- ♦ Tagadd meg magad, azaz ezután
ne légy olyan vétkes életű, mint
eddig.

- ♦ Szánakozzál elmúlt életeden
amiatt, hogy Isten bosszúságára
éltél mind ez ideig.
- ♦ Tisztítsd ki magadból a bűnt
minden indulatával együtt.
- ♦ Imádkozzál, hogy Isten Fia ma-
radjon a te szívedben és lakozzék
veled örökké.

Ha ezeket cselekeded, jó remény-
séged lehet, hogy Isten a szükséged
idején meglátogat téged a bővelkedő
kegyelemmel és a jövőben amaz örök-
kévaló örömben részesít, ahol vég nél-
kül uralkodsz a sok szenttel együtt.
Ámen

ÉPÍTJÜK AZT A HELYET, AHOL MAJD PIHENHETÜNK

MÁR RÉGÓTA megszületett az az elképzelés, hogy bővítenünk kellene Szovátán a táborház konyháját. Aztán elvetettük, mert túl sokba került volna. Aztán újra visszatért az ötlet, mert valóban szükség van nagyobb konyhára, de nagyobb mosdóra is a földszinten, tovább gondolva miért ne lehetne az emeletet is kiterjeszteni még néhány szobával? - ebből kiindulva fogtam neki méricskélgni, rajzolni, tervezni.

A zsinaton beszéltünk arról, hogy jó lenne egy költségvetést készíteni, hogyha esetleg kerülne valaki, aki ezt az ötletet támogatná, tudjuk megmutatni neki a szükségletet, mivel nekünk erre nem volt anyagi hátterünk. Azóta, sok újabb és újabb költségvetés készült, mert az építkezési anyagok ára folyamatosan változott, ahogyan telt az idő.

A támogatás keresés ötlete erősödött 2020-ban, amikor is kaptunk egy nagyobb összeget Paul Muresan testvérünktől, egy az Egyesült Államokban szolgáló lelkésztől a tervezett felújítására. Ebben az évben már sikerült kicserélni az emeletek padlóját és újra csempézni a fürdőszobákat.

A tavalyi év folyamán bátorítást kaptunk a COAH képviselőjétől, hogy bátran nyújtsuk be a tervezett költségvetésünket a COAH közgyűlésének. Ez újbóli számolgotást, árajánlatok kérését igényelte, de elkészültünk vele és elküldtük nekik. Imádkoztunk és az Úrra bíztuk elbírálását.

Ő arra indította az óceánon túli szervezetet, hogy ne legyenek közömbösek a kérésünkkel szemben, támogatást ígértek, aminek egy része már a múlt hónapban meg is érkezett az alapítványunk számlájára.

Ha már megkaptuk az anyagi támogatást, akkor azt be is kell fektetnünk, - de kit bízunk meg ennek a munkának az elvégzésével, merült fel a kérdés. Mivel nem találtunk olyan mesteremberekből álló csapatot, akik ezt elvállalták volna, ezért magunk fogtunk neki, hogy a saját erőforrásainkkal és bölcsességünkkel hajtsuk végre ezt a nem kis munkát. Ezért hirdettük meg, május 12-ei kezdettel az első ilyen jellelgű munkatábort. Előtte egyeztetünk a kotrógép kezelővel és megvásároltuk a szükséges anyagokat az alapozáshoz.

Így, Isten kegyelméből, 2025 május 15-re elkészült az alapja a tábori konyha és mosdó bővítésének. Lenne még ott egy mozgássérültek számára fenntartott szoba, ezenkívül az emeleten egy külön apartman a vendégelőadók részére.

A játszótér rendbetételére, a sok kisgyermekre való tekintettel a kolozsvári gyülekezet gyűjtést kezdeményezett. Minden más gyülekezeti tag is kapcsolódhat ehhez az összefogáshoz, a támogatás módja felől a lelkipásztorok tudnak irányt mutatni. Hálásak vagyunk mindazoknak, akik eddig és ezután is részt fognak venni a munkálatokban, de azoknak is, akik az Úr előtt hordozták ezt az ügyet.

Köszönettel:
Molnár Sándor

A keresztyénség
tizen-
kilencedik
százada

SZÖVEG: TAMÁS SÁNDOR

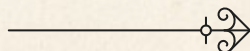

„Egyetlen korszak sincs híján sem az árnyoldalnak, sem a vesztélyeknek. A keresztyén ember feladata nem az, hogy panaszkodjon arra a korra, amelyben él, hanem hogy megértse annak gondjait és megfelelő választ adjon rá.”¹

A 19. század sem volt jobb vagy rosszabb, mint az előző századok. A franciaországi forrongások, a forradalom és annak kiterjedése, következményei nem csak Franciaországra hatottak ki, hanem az egész kontinensre. Napóleon hatalomra kerülése után VI. Piusz pápát elfogatta, aki a fogságban meghalt. VII. Piusz pápától is támogatást követelt. A pápa 1804 decemberében, nézőként ülte végig Napóleon császárrá koronázását. Neki nem volt szüksége arra, hogy a pápa koronázza meg. A pápa megtagadta tőle a támogatását (amire Napóleonnak amúgy sem volt szüksége), ezért Napóleon 1808-ban elfoglalta

a Vatikánt. A pápát elfogták, és bebörtönözték. Később viszont, szabadon visszatérhetett Rómába. Nem sokkal ezután Napóleon belefogott hódítási programjába. A francia hadjáratok pusztító következményeiként a nacionalizmus – nemzettudat megerősödött. Európában forradalmak lángoltak fel. A Napóleont legyőző uralkodók féltve a hatalmukat, szükségesnek látták a királyok isteni jogainak megerősítését. I. Sándor orosz cár kezdeményezésére létrehozták a Szent Szövetséget. Oroszország, Ausztria, Poroszország írták alá ezt az egyezményt. Szóban elismerték, hogy céljaik inkább politikaiak, mint kegyesek. Nemzetközi kongresszust hívtak össze Bécsben, a cél azt volt, hogy a forradalom előtti határokat és állapotokat visszaállítsák. Arra kötelezték el magukat, hogy fellépnek a forradalmi eszmék terjesztőivel szemben és akár fegyveres erővel is segítik egymást, ha valamelyik országban felkelés törne ki. A változás, fejlődés mégis megállíthatatlan volt, megtörtént a jobbágyfelszabadítás, ami hihetetlen mértékben megváltoztatta mind a politikai, mind a társadalmi helyzetet.

1. Carl R. Trueman: A modern én felemelkedése és diadala. (Axioma-BKKI. Budapest 2024) 24.old.

A hatalom megtartásának kérdése nemcsak az uralkodóknak volt fontos, hanem a pápáknak is. VI. Piusz 1799-ben Napóleon fogságában halt meg. VII. Piusz is Napóleon fogságába került, bár őt később elengedte. Amikor ismét elakarta fogatni, akkor a pápa menekülni kényszerült. IX. Piusz az egyik legfiatalabban megválasztott és legtovább regnáló pápa (22 év) 1854-ben kihirdette a Szeplőtelen fogantatásról szóló dogmát. Ez addig csak „ajánlott hittétel” volt, de a pápa ezt hivatalos, kötelező dogmává tette. Erről sok vita folyt. Igény született a pápai tévedhetetlenség dogmájára is, mert így mindaz, amit a pápa mond, ex cathedra, így az kötelező érvényű. A pápa ezért hosszú rákészülés után összehívta a zsinatot. (A tridenti zsinat volt az előző zsinat, több mint 300 évvel korábban 1542-ben, a reformációra válaszként) Ez volt az Első Vatikáni Zsinat. A pápai tévedhetetlenség kérdését hosszan vitatták, ami első körben nem ment át. A második forduló akkor tartották, amikor az ellenzékbe került püspökök már elhagyták Rómát, így sikerült megszavaztatni. Voltak olyanok, akik ezt nem tudták elfogadni, ezért megalapították az Ókatolikus Egyházat.

Ebben a században Európa szerte számos népi, vallási mozgalom született.

Francia nyelvterületen a skót Robert Haldane (1764 -1842) közreműködésével Genfből kiindulva ébredési mozgalom bontakozott ki. Dániában Nicolai F. S. Grundtvig (1783 -1872) indított el pietista mozgalmat, nyíltan ellenezve a liberális teológiát. Svédországban pedig a Stockholmban működő angol lelkész, George Scott munkásságával kezdődött a megújulás. Norvégiában a Hans Nielsen Hauge nevéhez kötődő „ébredés” leginkább laikus mozgalom maradt. Ezek a megújításra törekvő mozgalmak nem álltak kapcsolatban egymással, és jórészt egyszerű keresztyéneket tömörítettek.

Már a 18. században, egyre több keresztyén emelte fel szavát a rabszolgaság ellen. Angliában 1787-ben felállították az Abolíciós Bizottságot. William Wilberforce új stílusú politikai ellenzéket alakított ki érdekérvényesítő csoport formájában. Információkat szereztek és tártak a nyilvánosság elé a rabszolgaság gyakorlati megvalósulásáról, az embertelen rabszolgakereskedelemtől. Így széles körű propagandával befolyásolták a közvéleményt és petíciók által nyomást gyakoroltak a képviselői döntéshozatalra.

Az anyaországban élők korábban nem tudták, hogy milyen embertelen módon folyik a rabszolgakereskedelem és hogyan zajlik „az emberi test undorító kufárkodása” - ahogyan William Wilberforce fogalmazott.²

Afrikai rabszolga-kereskedelemmel a muszlimok is foglalkoztak a 8. század óta. Sőt, Afrikában is szokás volt háborúk után az ellenséget rabszolgának megtartani. Egyes bűncselekményeket is ezzel büntettek több afrikai társadalomban.

A 15-19. században mintegy 12,5 millió embert szállítottak rabszolgaként az amerikai kontinensre az Atlanti Óceánon át. Kb. 2 millióan már az út során meghaltak. Az afrikai rabszolgakereskedelem során lebonyolított üzleti aktusok mintegy fele, a 18. századra tehető. Ebben a franciák, britek és a portugálok jártak az élen.

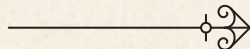
Az abolicionista mozgalomnak húsz év nyomásgyakorlásába került, hogy végül 1807-ben eltöröljék a rabszolgákkal való kereskedést. Felszabadításuk a Brit Birodalmon belül csak 1833-ban következett be. A francia gyarmatokon 1848-ban. Amerika 1808-ban tiltotta be az importálást, 1860-ig mégis becsempészték az országba még nagyjából ötvenezer feketét.

Összességében kevés embernek volt rabszolgája. A rabszolgatartók, a szabad fehérek 4,9 százalékát tették ki családjukkal együtt, (átlagosan öt tagú családdal számolva) a déli fehérek pedig 20-25 százalékát. A rabszolgatartók többségének csak néhány rabszolgája volt. A tulajdonosok többsége nem nagybirtokos, hanem kisbirtokos farmer volt, aki maga is a szolgákkal együtt a földeken dolgozott.³

Gyakran felvetették, hogy Wilberforce és társai csak a tengerentúli fekete rabszolgákkal törődtek, az ipari Angliában élő fehér „rabszolgákkal” nem. Wilberforce azonban egyike volt azon keveseknek, akik szót emeltek a Gyári Törvény hiányosságai miatt. 1883-ban a Parlament elfogadta az első hatékony gyári törvényt.

2. A kereszténység története. (Lilliput 524.old.)

3. Szilvay Gergely: Az amerikai dél. Régi rend az újvilágban. (Rubicon Intézet 82.old.)

A 19. század kronológiája

1801. júl. 15. – Konkordátum Napóleonnal: helyreállította a pápa világi hatalmát az egyházi állam megmaradt területén, valamint az állam és az egyház szövetségét Franciaországban

1804. dec. 2. – Napóleon császárrá koronázása

1804 – A Brit és Külföldi Bibliatársulat létrehozása

1805 – A trafalgari tengeri ütközet (Britek nyertek az egyesített Francia-Spanyol hajóhad ellen)

1806 – Megalakul a Rajnai Szövetség, megszűnik a Német - Római Császárság és létrehozzák az Osztrák Császárságot

1807 – Az angol parlament elhatározza a rabszolgakereskedelem megszüntetését

1809 – Napóleon ismét megszünteti a pápai államot, Rómát és környékét Franciaországhoz csatolta

1809 – A győri csata – az utolsó magyar nemesi felkelés

1814 – VII. Pius visszaállítja a jezsuita-rendet, (1773-ban XIV. Kelemen oszlatta fel.)

1814 – 15 – Bécsi kongresszus: az egyházi állam csaknem teljes egészében visszakapta korábbi területét, és nemzetközi jogi védelmet nyert

1816 – Az Amerikai Bibliatársulat létrehozása

1816 – A bibliatársulatokat kiátkozza a pápa

1833 – Wichern megalapítja a Rauhes Haus-t; ugyanebben az időben, megalakul az oxfordi mozgalom az anglikán egyházban

1837 – 1901 – Viktória királynő uralkodása Angliában

1843 – A Skót Szabad Egyház megalakulása

- 1846 – Az Evangelical Alliance megalakulása (Amerikában 1867-ben alakult)
- 1848 – A belmisszió egyetemessé válik
- 1854 – IX. Piusz kimondja Mária szeplőtelen fogantatásának dogmáját
- 1860 – Booth William megindítja az üdvhadsereg mozgalmat (Salvation Army)
- 1861 – 1865 – Az amerikai polgárháború
- 1866 – Vallásszabadság Svédországban a nem lutheránusoknak
- 1869 – 70 – I. Vatikáni Zsinat: pápai csalatkozhatatlanság dogmája – a pápa határozatai nem az Egyház beleegyezése miatt, hanem önmagukban megmásíthatatlanok
- 1870 – Református Világszövetség
1870. szept. 20. – A pápai állam megszüntetése
- 1871 – Garanciális törvény: az olasz parlament által jóváhagyott törvény kimondja a pápa világi hatalomtól való megfosztását
- 1873 – Óbuda, Buda és Pest egyesüléséből létrejön Budapest
- 1880 – Kuyper szabad egyetemet alapít Amsterdamban
- 1881 – 1902 – Kisebb megszakításokkal folytatódik az Angol-Búr háború
- 1890 – J. B. Dunlop megkezdi a felfújható gumiabroncs gyártását
- 1896 – Az első újkori olimpia Athénban

Samuel Rutherford 1600-ban született Nisbet-ben, Skóciában. **1617-től 1626-ig** az Edinburgh Egyetemen tanult, majd 1627-ben az anwothi presbiteriánus gyülekezet lelkésze lett. Sok anekdota szól az itteni majd' évtizedes munkájáról, melyekből kiderül, hogy milyen mély hatást gyakorolt szolgálata a közösségre. Így jellemezték: állandóan imádkozik, állandóan prédikál, állandóan a betegeket látogatja, állandóan kátét tanít, állandóan ír és tanul.

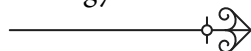
1636-ban egy antiarminiánus teológiai írásával magára haragította, a buzgó arminiánus gallowayi püspököt. Felettese eljárást indított ellene, minek eredményeként eltiltották a prédikálástól és Aberdeenbe száműzték. Három évvel később térhetett vissza politikai változások következtében.

Lelkészársai nem hagyták sokáig, hogy továbbra is csak kis, távoli gyülekezetében kamatoztassa különleges képességeit. Az egyházi zsinat a Saint Andrews Egyetem teológia professzorává tette **1639-ben**, Rutherford elfogadta a kinevezést, de ragaszkodott ahhoz, hogy vasárnaponként a köznépnak prédikálhasson.

1643-ban ő volt a Westminsteri Zsinat egyik skót küldötte, sok területen járult hozzá az ott folyó munkához, ennek végeztével visszatért az egyetemre, ahol **1651-től** rektorként tevékenykedett. **1644-ben** adták ki Lex Rex (~A törvény a király) című politikai értekezését, amiben azt fejti ki, hogy az uralkodók nem gyakorolhatnak korlátlan hatalmat, kizárólag Isten törvényének alávetve kormányozhatnak, országuk alkotmányának megfelelően. Az állampolgárok szükség esetén akár fegyverrel is ellenállhatnak a zsarnoknak.

Mondani sem kell, Rutherford írása rendkívüli népszerűségnek örvendett az angol polgárháború időszakában. Ám 1660-ban a Stuartok visszaszerezték a trónt, az értekezést árulásra való ördögi uszításkénak tekintették és elrendelték nyilvános elégetését. (A XX. század második felében lett ismét népszerű, mikor Francis Schaeffer erre alapozta saját politikai filozófiáját.) Rutherfordot elbocsátották és háziőrizetbe került. Árulás vádja okán idézték a parlament elé, de ekkor már nagyon beteg volt és saját szavaival élve egy magasabb rendű Bíró előtt volt jelenése, mint a királyi parlament.

A főleg a száműzetés során írt leveleit összegyűjtő kötet Levelek címen magyarul is megjelent, túlnyomó többségüket az anwothi gyülekezet

tagjainak írta, stílusukban pásztori, lelkigondozó üzenetek. Átfogó témájuk Krisztus kedvessége, gyönyörűsége és szeretete.

Rutherford Krisztus iránti rajongása nem egy hamis misztikus menekülés a földi próbák elől. Sokat szól a keresztről, nem pusztán úgy, amit Jézus elszenvedett, hanem mint Krisztus népének szükségszerű tapasztalata. Nem könnyű keresztyénnek lenni figyelmeztet Rutherford: „senkinek nem lehet bársonyból a keresztje”. Ha valaki a szenvedés miatt hagyja el Krisztust, valamit gyökeresen félreértett a Vele való igazi kapcsolatról.

A levelek példabeszédes stílusa és gazdag képi hasonlatai is kiemelkedőek, a szerző különösen kedvelte a hajózáshoz, természethez, időjárás-hoz és az évszakokhoz kapcsolódó metaforákat. Kedvcsinálóként hadd idézzek kettőt:

„Krisztus nem az érzéseink iránytűje szerint vitorlázik.”

„Ha a szenvedés pincéjébe kerülök, elindulok megkeresni, hol tarja Isten a legjobb borait.”

Megrendítő olvasni a három évszázaddal ez előtti szentek szenvedéseit, (van itt kiközösítéstől kezdve gyermek elvesztésének fájdalmáig minden) és rendkívül vigasztalóak Rutherford szeretetteljes bibliai

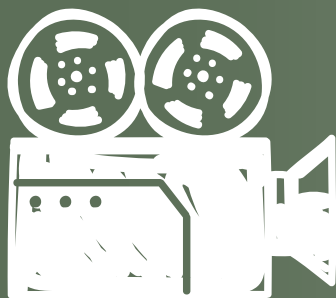
igazságokkal sűrűn átszőtt válaszai, nem tud két mondatot írni, hogy ne idézzon valamilyen bibliai történetet, igeverset, annyira áthatja egész gondolkodását Isten beszéde. Beszámol saját szenvedéseiről is, például hogy milyen kínokat okoz neki a prédikálástól való eltiltás, és hogy ellenszerként hogyan kell magát folyamatosan Isten tökéletes szeretetére emlékeztetnie.

A levelek Krisztusközpontúsága rendkívül megkapó, nem véletlenül mondta az angol puritán lelkész, Richard Baxter, hogy a Biblián kívül nincs még egy ehhez fogható könyv. Spurgeon szerint, pedig ezzel a művel került a halandó ember legközelebb az ihletettséghez.

Felhasznált irodalom:

Nick Needham: 2000 Years
of Christ's Power, Vol. 4

FILMAJÁNLÓ

KERESZTYÉN TEMATIKÁJÚ FILMEK

III. rész

SZÖVEG: KOVÁCS ÁBEL

*„Filmet csinálni nagyon, nagyon nehéz.
Jó filmet csinálni közel lehetetlen feladat.”*

– Steven Spielberg

A sorozat következő részében öt olyan filmet ajánlok, amelyeknek az elkészülte – nevében – nem keresztyén stábhoz vagy stúdióhoz köthető, ám a legtöbb keresztyénnek titullált filmmel (keresztyén stúdió által legyártott) ellentétben nem csupán erőteljes, biblikus és mindig aktuális keresztyén üzenetet közvetítenek, hanem mindezt precízen megkonstruált képi és hangvilágon keresztül juttatják kifejezésre olyan esztétikai harmóniát teremtve, mely filmművésze-

tileg is becsülendő egységgé áll össze a történet végére. A következő filmek megtekintését bátran merem ajánlani közös családi programnak is (legalábbis 12 éves kor felett).

Most (2003, rövidfilm)

A mostani lista egyetlen rövidfilmje egy cseh-amerikai koprodukció, melynek főszereplői egy apa és egyetlen kislánya. Cselekménye közérthető,

könnyen követhető, telítve populáris filmekből már jól ismert motívumokkal. A történet két fő értelmezési rétege: egy könnyárba lábadó melodráma egy apa választásáról két síkon (konkrét és allegorikus formában). Hol van itt a rétegtörés? A lassan kitárlukozó allegorikus szerkezetben: az apa Istent, a fiú Jézust szimbolizálja. A narratíva kilép tehát önnön literális keretei közül, és magasabb dimenzióba emeli az eseményeket. Kevés olyan film készült, amely ennyire átütő erővel képes érzékeltetni annak az áldozatnak a súlyát és értékét, amit Isten meghozott értünk az Ő Fiában.

Pál, Krisztus apostola (2018, életrajzi-történelmi)

Merész, közel lehetetlen kísérlet sikeresen adaptálni bármilyen bibliai történetet, hiszen a Biblia nem egy jó forgatókönyvalap. Tele van olyan történeti hézagokkal, amit egy klaszrikusan felépülő narratív filmnek be kell fednie ahhoz, hogy koherens és konzekvens legyen. Noha értelemszerűen számos olyan kreatív kiegészítés jelenik meg az alkotásban, amely sem az Igében, sem a történelmi feljegyzésekben nem lelhető fel, mégis, Pál hitén keresztül kiemeli és élteni az evangéliumot. A Pál életének utolsó periódusát bemutató, jól körvonalazható történelmi keretbe ágyazott filmben

Lukács, Akvila és Priscilla jelenléte ugyancsak jelentőségteljes, fiktív nézőpontjukból a korai keresztyének komoly megpróbáltatásaival szembe-sülhetünk. Nem készült film, amely hitelesebbnek tűnő páli karaktert jelenített volna meg, aki megfáradtan, megkínzottan, tanácstalanul is mindenestől Krisztusnak él és Őt hirdeti.

Tízparancsolat (1956, történelmi-aland)

A Ben-Hur filmjének rendezője három évvel korábban elkészítette a mindmáig legmonumentálisabbnak tekinthető bibliai eposzt. A mai értékben több száz dollármillióból létrejött produkció látványvilága, díszlete, jelmezei és színészei egyaránt kiemelik a hollywoodi aranykor vallási ihletettségű filmjei közül a Mózes születésétől a kőtáblák megalkotásáig ívelő kolosszális alkotást. Mózes jellemfejlődésének és hitének megnyilvánulásai mély nyomot hagynak a nézőben.

Egyiptom hercege (1998, animációs)

Figyelemreméltó, hogy a két leg-sikeresebbnek és leghitelesebbnek tekinthető biblia adaptáció egyaránt Mózes életét és a kivonulást mutatják be. A lista egyetlen animációs

filmjéhez köthető az animációs film történetének egyik legikonikusabb jelenete, amikor Isten Mózeshez szól az égő csipkebokorból. A fülbemászó és a jelenetek érzelmi hatásfokát fokozó zenei világ, a humoros tónus, a jól ismert fordulatok ellenére végig fenntartott feszültség, a meganimált látvány részletgazdagsága, a csapások félelmetes voltának érzékletes megjelenítése, valamint a kivonulás megindító ereje olyan élménnyé teszik a filmet, amelyet nem könnyen hagy maga mögött a néző.

Tűzszekerek (1981, életrajzi-sport)

A sokszorosan díjazott angol remekmű két sikerre éhező rövidtávú futó küzdelmét mutatja be az 1924-es párizsi olimpiára készülve. A tanulságos és hiteles sportfilmek fáklyavivőjeként a Tűzszekerek nem csupán vérpezsdítő zenéi témáival – amely Vangelisnek tudható be –, szurkolásra készítő versenypillanataival, valamint drámai fordulataival ragadja meg figyelmünket, és kavarja fel érzelmeinket, hanem főszereplőinek elmélyített jellemábrázolásával, döntéseik lelki okrendszerének

részletgazdag feltárásával gondolkodásra késztet, sőt, kérdésmegfogalmazásra invitál: Mekkora áldozatokat vagyunk hajlandóak meghozni a siker érdekében? Hajlandóak vagyunk-e a végletekig elmenni hitünk és győződésünk megőrzése és képviselése érdekében, vagy kompromisszumot kötünk az időszakos földi sikerekért? Eric Liddell élete tanúságtétel, hogy keresztyénként is lehet sikeres az ember földi értelemben, noha olykor az elképzelt legnagyobb sikerről lemond az, aki az elképzeltetlen legnagyobb dicsőség elnyerésére készül.

ERDÉLY

CSÍKSZEREDA

Kapcsolat

Tamás Sándor
Str. Sarkadi Elek Nr.10.
0723-332-053

Biblióra

szerda: 18:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:30

ERDŐSZENTGYÖRGY

Kapcsolat

László Lehel
Május 1 utca, 1/A
0723-630-793

Biblióra

szerda: 18:00
vasárnap: 17:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:00

KOLOZSVÁR

Kapcsolat

Szász Attila
Str. Otetului 18A
0723-368-408
Istentisztelet
vas.: 10:00 – román

MAROSVÁSÁRHELY

Kapcsolat

Molnár Sándor
Str. Jiului 7.
0745-777-673

Biblióra

csütörtök: 18:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:00

PETROZSÉNY

Kapcsolat

Zólya Csaba
0723-395-260

Biblióra

csütörtök: 11:00 – magyar

RAVA

Kapcsolat

László Lehel
0723-630-793
Istentisztelet
vasárnap: 14:00

SEPSISZENTGYÖRGY

Kapcsolat

Simon Szabolcs
Málik József u. 6.
0744-307-550

Biblióra

szerda: 18:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:00

SZÉKELYUDVARHELY

Kapcsolat

Curcubet Gábor
Szent Imre u. 55A
0726-265-566

Biblióra

szerda: 19:00
vasárnap: 18:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:00

SZOVÁTA

Kapcsolat

Kovács Ferenc
Str. Cimpul Sarat 74 B
0722-573-019

Kovács Kálmán

M. Eminescu utca K1/7
0786-515-490

Biblióra

szerda: 19:00
Istentisztelet
vas.: 10:00

VULKÁN

Kapcsolat

Zólya Csaba
Str. Carpati 2.
0723-395-260

Biblióra

szerda: 17:00 – magyar
péntek: 17:00 – román
Istentisztelet
vasárnap: 9:30 – magyar
vasárnap: 11:30 – román

KÁRPÁTALJA

BARKASZÓ

Kapcsolat

Lőrinc Bertalan
380-99-4562471

Biblióra

péntek: 18:00
Istentisztelet
vas.: 15:00

BEREGSZÁSZ

Kapcsolat

Lőrinc Bertalan
Bogdan Hmelnyickij 52.
380-99-4562471

Biblióra

szerda: 17:00
Istentisztelet
vas.: 10:30

UNGVÁR

Kapcsolat

Váraljai Tibor
099-221-7888

Biblióra

kedd: 18:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:30

MAGYARORSZÁG

BALATONALMÁDI

Kapcsolat

Bagoly Gyula

Endre u. 11.

06-30-269-8643

Bibliáóra

péntek: 18:00

Istentisztelet

vas.: 10:30 – IT

BUDAPEST

Kapcsolat

Szabó Péter András

1112 Neszmélyi út 13.

06-30-184-2142

Sikó Mihály

1106 Lángvirág utca 11.

06-20-523-2147

Bibliáóra

szerda: 18:00

(Érd, Pacsirta utca 28.)

péntek: 18:00

(Bp, Lángvirág utca 11.)

Istentisztelet

vas.: 10:00

(Bp, Neszmélyi út 13.)

KAPOSSZERDAHELY

Kapcsolat

Bencs Miklós

06-70-328-5471

Bibliáóra

péntek: 17:00

Istentisztelet

vas.: 10:00

MISKOLC

Kapcsolat

Szóke Imre

Kartács u. 1.

06-46-412-558

Bibliáóra

szerda: 17:30

Istentisztelet

vas.: 10:30

KESKENY ÚT

Keresztyén folyóirat

Kiadja a Közép- és Kelet-Európai

Református Presbiteriánus Egyház

www.presbyterianus.hu ISSN 1788-5450

Szerkesztők: Tamás Sándor, Curcubet Gabriella,

Szólósiné Nagy Kincső Galatea

Képek és ábrák forrása: freepik.com

Borítófotók: Gulácsiék, Lektorálta: Frank Dávid

Bibliai idézetek forrása: Újonnan revideált Károli-Biblia.

Copyright © 2022 Veritas Kiadó

„Csendesedjétek el, és ismerjétek el, hogy én vagyok az Isten!
Magasztalnak a népek, magasztal a föld is.”

Zsoltárok 46,11

